

DOMÁCÍ PRÁCE

gramatika

1

A2

CO dělá, děláM, děláŠ, děláME...?

Předpokládaný věk žáků: 4., 5., 6. třída ZŠ

Pracovní list je určen žákům, kteří se již seznámili se všemi konjugačními typy sloves a pravidly jejich časování. Základně ovládají koncovky všech slovesných osob v jednotném i množném čísle.

Vzdělávací cíl: Žák opakuje a upevňuje pravidla českého konjugačního systému; časuje všechny slovesné typy (-iT/-eT; -aT; -ovaT + slovesa nepravidelná), procvičuje časování sloves ve všech osobách, čísle jednotném i množném. Slovesa se váží k činnostem, které žáci běžně vykonávají doma (domácí práce). Prostřednictvím textu určeného ke čtení rozšiřují slovní zásobu v oblasti domácích spotřebičů.

Pomůcky k pracovnímu listu: Příloha číslo 01

Metodická doporučení k vybraným aktivitám

Cvičení 1

Cvičení je zařazeno jako úvodní motivační aktivita. Zadání doporučujeme uzpůsobit aktuálním jazykovým dovednostem žáků. Např.: Žáci překládají otázky do ČZJ a také na ně v ČZJ odpovídají. Žáci si otázku přečtou samostatně, následně na ni odpoví. Otázku učitel promítne na tabuli, přeloží ji do ČZJ, žáci na ni v ČZJ odpovídají. Motivační aktivita má rychlý spád, slouží pouze jako uvedení do tématu.

Cvičení 2

Aktivita a), b) i c) slouží k seznámení žáků se slovní zásobou, která je součástí čtecího textu ve Cvičení 3. Je-li pro žáky slovní zásoba zcela nová, nebo obtížná, lze ji více procvičit pomocí karet (viz Příloha číslo 01), např. formou hry pexeso.

Cvičení 3

V aktivitě a) čtou žáci text samostatně (tiché čtení). Učitel požádá žáky, aby se podělili o informace, které si při čtení textu zapamatovali; příp. jim položí několik návodných otázek: *O kom text vypráví? / Kde Hubertovi bydlí? / Co Hubertovi doma dělají? / Které domácí práce Hubertovi dělají doma?* apod. Aktivita b) a c) slouží k opětovnému procvičení nové slovní zásoby. Aktivita d) znovu ověřuje porozumění textu, zároveň vede žáky k procvičení orientace v textu. Na závěr se lze znovu vrátit ke čtecímu textu v aktivitě a) a nabídnout žákům možnost dovysvětlit neznámá slova, kterým žáci nerozumějí (např. žáci neznámá slova vypisují na tabuli, kroužkují v promítnutém textu apod.).

Cvičení 4

Učitel se ujistí, že žáci vědí, co znamená infinitiv (základní tvar slovesa), kde ho najdeme (ve slovníku) a v jakých situacích ho používáme (v českých větách např. po modálních slovesech). V případě, že žáci dané sloveso neznají, nebo neznají jeho tvar v infinitivu, seznámíme je s možnostmi práce s *Internetovou jazykovou příručkou* (<http://prirucka.ujc.cas.cz/>), kde mohou infinitiv a jednotlivé tvary slovesa dohledat. Po provedení aktivity b) si žáci zapíší neznámá nepravidelná slovesa do sešitu, ve kterém mají pro nepravidelná slovesa zaveden speciální oddíl.

Cvičení 5

V aktivitě a) žáci třídí slovesa podle konjugačního typu. V aktivitě b) doplňují paradigma vybraných sloves. U sloves typu „luxovat“ je v 1. os. j. č. a 3. os. mn. č. možné užití dva stylově rozlišené soubory koncovek: neutrální *-i* a *-í* vedle hovorových *-u* a *-ou*. Žáky upozorníme na skutečnost, že v současné češtině převládá užívání hovorových koncovek (*luxuju, luxujou*) nad neutrálními (*luxuji, luxují*), které evokují stylově vyšší úroveň.

Cvičení 6

V aktivitě a) i b) žáci dále procvičují užití správných forem sloves pro vybrané osoby. Učitel se ujistí, že žáci znají pravidlo tvoření negativního slovesného tvaru (*nakupovat – nenakupovat* apod.)

Cvičení 7

Žáci doplňují správné tvary sloves do vět. Cvičení může být problematické tím, že jsou žáci nuceni podle smyslu věty užívat kladné i negativní slovesné formy (např. *Já neperu, maminka pere.*). Zároveň může činit obtíže rozpoznání slovesné osoby ve větě (např. *Emilka a František = oni / já a maminka = my*).

*Cvičení 8

Aktivita je určena rychlejšími žákům. Ve Cvičení 8 žáci vybírají z nabídky slov a doplňují je do textu. Do správného tvaru přitom dávají nejen slovesa, ale i podstatná jména (4. pád). Učitel upozorní žáka na spojení „rychlovarná konvice“, v praxi se častěji setkáváme s užitím výrazu „konvice“.

Klíč k vybraným cvičením

- Cvičení 2 a) b)** Mezi domácí spotřebiče nepatří: lampa, koš na odpadky, umyvadlo.
- Cvičení 3 b) c)** Hubertovi mají tyto domácí spotřebiče: kávovar, lednička, myčka na nádobí, pračka, trouba, lux, žehlička.
- Cvičení 3 d)** 1. Maminka vaří, peče, pere, uklízí, utírá prach a nakupuje. / 2. Tatínek luxuje a vynáší odpadky. / 3. František uklízí hračky/pokoj, stele postel, zalévá kytky a pomáhá. / 4. Emilka uklízí hračky/pokoj, stele postel, věší prádlo, žehlí kapesníky, zalévá kytky.
- Cvičení 4 a)** 1. péct / 2. uklízet / 3. luxovat / 4. vynášet (odpadky) / 5. stlát / 6. věšet (prádlo) / 7. utírat / 8. žehlit / 9. nakupovat / 10. vařit / 11. prát / 12. zalévat
- Cvičení 4 b)** Nepravidelná slovesa: péct, stlát, prát
- Cvičení 5 a)** 1. pytel (čte): peče, stele, pere / 2. pytel (počítá): utírá, zalévá / 3. pytel (pracuje): nakupuje, luxuje / 4. pytel (kreslí): uklízí, vaří, vynáší (odpadky), věší (prádlo), žehlí
- Cvičení 5 b)** 1. luxovat: lux**UJU**/lux**UJI**, lux**UJEŠ**, lux**UJE**, lux**UJEME**, lux**UJETE**, lux**UJOU**/lux**UJÍ** / 2. uklízet: uklíz**ÍM**, uklíz**ÍŠ**, uklíz**Í**, uklíz**ÍME**, uklíz**ÍTE**, uklíz**Í** / 3. zalévat: zalév**ÁM**, zalév**ÁŠ**, zalév**Á**, zalév**ÁME**, zalév**ÁTE**, zalév**ÁJÍ**
- Cvičení 6 a)** 1. nakupuju / 2. pečeš / 3. vynáší / 4. pereme / 5. věšíte / 6. žehlí / 7. vařím / 8. steleš / 9. uklízí / 10. zaléváme / 11. luxujete / 12. utírají
- Cvičení 6 b)** 1., 2. věším, luxuju / 3., 4. žehlíš, utíráš / 5., 6. vaří, nakupuje / 7., 8. steleme, pečeme / 9., 10. vynášíte, uklízíte / 11., 12. zalévají, perou
- Cvičení 7** 1. Sestra **nevynáší** odpadky, já **vynáším** doma odpadky. / 2. Já **neperu**, maminka **pere**. / 3. Maminka a tatínek **neuklízí** hračky. Já a bratr **uklízíme** hračky. / 4. Rodiče **nestelou** postel. Emilka a František **stelou** postel. / 5. Já a maminka **neluxujeme**, ty a tatínek pravidelně **luxujete** koberec. / 6. Ty **nežehlíš**, já s babičkou **žehlíme**. / 7. Máma **nepeče**. Babička a teta **pečou**.
- Cvičení 8** 1. pere / 2. žehlí / 3. rychlovarnou konvici / 4. kávovar / 5. luxuje / 6. myčku / 7. pečou / 8. nakupuje